

Авіаційна галузь як об'єкт державного регулювання

Авіаційна сфера є високотехнологічною галуззю економіки будь-якої держави, динамічний розвиток якої потребує упорядкування національного законодавства у цій сфері, розширення міжнародного співробітництва, актуалізації правових інструментів, які використовують органи державної влади у державному регулюванні авіаційної сфери. У зв'язку з цим ефективність функціонування авіаційної галузі безпосередньо залежить від стану державного регулювання авіаційної діяльності. Наявність високотехнологічного конкурентоспроможного авіаційного транспорту та авіаційної інфраструктури є важливою передумовою поєднання процесів виробництва авіаційного транспорту та споживання послуг, які надаються з його використанням.

Одним із важливих напрямків інноваційного розвитку нашої держави, посилення її економічної конкурентоспроможності на світовій арені є розвиток транспортної інфраструктури, розбудова ефективної та прозорої системи державного управління в цій сфері. Саме це дозволить не тільки зміцнити економічні позиції України та зовнішньоекономічні зв'язки, а й створити необхідні передумови для забезпечення належного стану національної безпеки держави.

Підвищення ефективності державного регулювання авіаційної транспортної галузі є важливим напрямком розвитку інфраструктури авіаційного транспорту. Варто зазначити, що актуальності набуває з'ясування сутності державного регулювання галузі авіаційного транспорту як системної категорії, визначення його характерних ознак та характеристики складових елементів системи такого регулювання. Метою державного регулювання в будь-якій сфері є бажаний результат, якого держава прагне досягти при здійсненні відповідних заходів регулюючого впливу.

Таким чином, метою державного регулювання у сфері авіаційного транспорту є створення конкурентоспроможної авіатransпортної системи, забезпечення інноваційного розвитку авіаційної галузі, розширення доступу до послуг авіаційного транспорту (забезпечення безперешкодної мобільності), що створить необхідні передумови для подальшого розвитку даної галузі, економічного зміцнення нашої держави, забезпечення належного функціонування сектору національної безпеки і оборони, реалізації прав і свобод людини і громадянина на вільне пересування та продовження курсу України на євроінтеграцію. Вирішальна роль у формуванні та реалізації державної політики у галузі транспорту належить державі (в особі її відповідних органів державної влади), яка фактично і визначає спрямованість державного регулювання транспортної галузі. Саме завдяки грамотній державній політиці у галузі транспорту можливо створити умови для

безперервного функціонування єдиної транспортної системи держави, якісного надання усього комплексу транспортних послуг.

Важливою складовою забезпечення нормального функціонування авіаційної галузі є авіабудування, тобто робота підприємств авіаційної галузі, яка спрямована на розробку та будівництво з використанням інноваційного потенціалу сучасної високотехнологічної авіаційної техніки, конкурентоспроможної на світовому ринку.

В Україні до повномасштабного вторгнення Росії 24 лютого 2022 року працювали підприємства авіабудівної промисловості, які виробляли надлегкі літаки, авіаційні двигуни, комплектуючі, надавали послуги з обслуговування та ремонту техніки, а також здійснювали такі види діяльності : розробка та виробництво сучасних систем підготовки вертолітної авіації; розробка та виробництво елементів меблевого обладнання для всіх типів літальних апаратів; розробка вертольотів; ремонт авіаційних турбореактивних двигунів для сучасних бойових літаків; виробництво надлегких літальних апаратів, супутніх товарів; розробка та виробництво багатоцільових типів безпілотних літальних апаратів; виробництво пропелерів; ремонт авіатехніки, ремонт авіаційних двигунів; проектування та складання вертольотів; виробництво дельтапланів, планерів; виробництво спортивних пілотажних літальних апаратів тощо.

У результаті наведеного переліку заходів, які здійснюються на українських підприємствах авіаційної галузі, можна зробити висновок, що Україна є однією з небагатьох країн, де забезпечено повний цикл проектування та виробництва авіаційного транспорту.

Сьогодні набуває актуальності забезпечення дієвої державної підтримки, а саме питання вітчизняного літакобудування: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.10.2018 № 429-р// БД «Законодавство України» Наприклад, шляхом оновлення існуючої системи ефективних державних преференцій і стимулів для планування та виробництва авіаційно - го транспорту.

Це, власне, є підтвердженням того, що держава, усвідомлюючи важливість державної підтримки планування та виробництва сучасного, інноваційного, високотехнологічного авіаційного транспорту, робить відповідні кроки в цьому напрямку, зокрема шляхом:

- розробки відповідної законодавчої бази;
- створення суб'єктів державного управління у сфері повітряного транспорту;
- усунення загрозливих впливів зовнішнього середовище;
- відновлення авіабудування;
- забезпечення серійного виробництва авіаційного транспорту в разі надходження нових конкурентоспроможних та інноваційних проектів;
- налагодження співпраці з європейськими та світовими підприємствами, що працюють у сфері проектування та будівництва повітряного транспорту;
- забезпечення належного фінансового і матеріально-технічного забезпечення авіакомпаній;

- забезпечення рентабельності та прибутковості підприємств авіаційного транспорту, зокрема шляхом науково та економічно обгрунтованого збільшення державного замовлення;
- розробка ефективної науково обгрунтованої системи стимулювання попиту на Українську авіаційну продукцію, продажі авіаційного обладнання в лізинг;
- забезпечення прозорості та підзвітності в економічній та фінансовій діяльності авіакомпаній;
- запровадження світової практики співпраці держави та приватного сектору у сфері авіабудування;
- створення умов для сталого розвитку авіаційних перевезень та їх лібералізації;
- стимулювання наукового забезпечення функціонування авіатранспортної галузі;
- оновлення існуючих підходів до підготовки кадрів, здатних забезпечити конкурентоспроможне функціонування галузі авіатранспорту в Україні.

Висновок. Державне регулювання у сфері повітряного транспорту є системною категорією, яка складається із взаємозалежних та взаємообумовлених складових, сукупність яких дозволяє досягти поставлених цілей у встановлені терміни із застосуванням відповідної сукупності ресурсів.

Отже, державне регулювання у сфері авіаційного транспорту є системою, яка складається з таких складових: мета і завдання; принципи регулювання; об'єкт регулювання; предметне регулювання; форми і методи регулювання; відносини, що виникають під час регулювання.

Список літератури

1. Брусакова О.В., Загальна характеристика державного регулювання в галузі авіаційного транспорту. URL: https://library.pp-ss.pro/index.php/ndippsn_20200619/article/view/brusakova/pdf
2. Гура С.М., Інституціонально-економічні механізми регулювання розвитку авіаційного транспорту. URL: <https://nau.edu.ua/site/variables/news/2021/12/%D0%93%D1%83%D1%80%D0%B0%D0%A1%D0%9C%D0%B0%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B5%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82.pdf>
3. Brusakova O. V., Air Transport Area as an Object of State Regulation. URL: <http://pb.univd.edu.ua/index.php/PB/article/view/323>